

Sygn. akt II PK 10/19

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z powództwa D.K.
przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w W.
o zadośćuczynienie i odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 30 czerwca 2020 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 29 czerwca 2018 r., sygn. akt III APa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powódka D.K. wniosła o zasądzenie od [...] Urzędu Skarbowego w W. – obecnie Izby Administracji Skarbowej w W. kwoty 70.000,00 zł tytułem odszkodowania z powodu nierównego traktowania w zakresie wynagrodzenia i kwoty 100.000,00 zł zadośćuczynienia z powodu mobbingu. Strona pozwana powództwa nie uznała, wnosząc o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2015 r., sygn. akt XXI P [...] Sąd Okręgowy w W. powództwo oddalił i zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej 2.700,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sąd nakazał również ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 8.500,00 zł tytułem nieuiszczonej opłaty stosunkowej od pozwu, a kwotę wydatków w wysokości 902,38 zł przejął na rachunek Skarbu Państwa. Opierając się na ustalonych okolicznościach oraz przepisach prawa, wobec uznania, że brak jest dowodów na to, by powódkę

poddawano mobbingowi, bądź naruszono w stosunku do niej zasadę równego traktowania w zatrudnieniu w zakresie wynagrodzenia z powodu wieku, Sąd stwierdził, że nie ma podstaw do uznania powództwa.

Sąd Apelacyjny w [...]. wyrokiem z 29 czerwca 2018 r., sygn. akt III APa [...] oddalił apelację D.K. zasądzając od powódki na rzecz Izby Administracji Skarbowej w W. kwotę 4.050 (cztery tysiące pięćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej. Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku stwierdził, że powódka przed Sądem pierwszej instancji w żaden sposób nie zdołała dowieść, że w czasie objętym sporem była podmiotem mobbingu w rozumieniu art. 94³ § 2 k.p.c. lub dyskryminacji. Sąd Okręgowy bowiem szczegółowo uzasadnił, które z dowodów w tym zakresie uznał za wiarygodne, a którym wiary odmówił i dlaczego. Dalej Sąd Apelacyjny stwierdził, że apelująca stawiając zarzut lokowany właśnie w tym przepisie gdy chodzi o ocenę materiału dowodowego neguje ją, przedstawiając własną wersję wydarzeń i ich ocenę. Skoro apelacja nie wskazuje na brak logiki, braki czy niedoskonałości w ocenie materiału dowodowego dokonanej przez Sąd Okręgowy, a takich mankamentów oceny Sąd Apelacyjny nie dostrzega, to zarzut wywiedziony na podstawie art. 233 § 1 k.p.c. należy ocenić jako bezpodstawny.

W skardze kasacyjnej powódka, zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w [...]. z 29 czerwca 2018 r., sygn. akt III APa [...] w całości zarzucając naruszenie prawa materialnego oraz procesowego, czyli art. 18^{3b} § 1 pkt 2 w związku z art. 18^{3c} § 2 w związku z art. 11³ k.p. – poprzez ich niezastosowanie; art. 18^{3b} § 1 *in fine* k.p. – poprzez jego niezastosowanie oraz art. 94³ § 2 k.p. – poprzez jego błędną wykładnię. Natomiast w zakresie prawa procesowego, zdaniem powódki naruszono: art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. – poprzez niewskazanie podstawy prawnej rozstrzygnięcia i art. 378 § 1 k.p.c. – poprzez brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do poszczególnych zarzutów apelacji. Skarżąca wnosi o uwzględnienie skargi kasacyjnej jako oczywiście uzasadnionej oraz uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy – uwzględnienie powództwa, ewentualnie o uwzględnienie skargi kasacyjnej oraz uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji oraz zasądzenie

na rzecz powódki od strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Skarga zawiera również wniosek o zwolnienie powódki z opłaty od skargi kasacyjnej w całości, ze względu na fakt, że nie posiada ona dostatecznych środków na jej uiszczenie, co wynika ze znajdującego się w załączeniu oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania.

W uzasadnieniu skarżąca podnosi, że Sąd Odwoławczy pełniej powinien dostrzec okoliczność przeniesienia powódki na inne stanowisko z rażącym, w jej ocenie, naruszeniem art. 39 k.p., co stanowi o nierównym traktowaniu w zatrudnieniu. Zarzuca również nie dopuszczenie w sprawie dowodu z wysokości innych pracowników Urzędu Skarbowego (IAS W.). Według skarżącej uszło uwadze Sądu, że dwukrotnie zostały naruszone zasady wynagradzania przez wadliwe ustalenie wynagrodzenia powódki, co wymagało oceny, czy był to przejaw nierównego traktowania w zatrudnieniu. Podobnym przejawem nierównego traktowania w zatrudnieniu było, w ocenie skarżącej przeniesienie na inne stanowisko w okresie przedemerytalnym. Ponadto skarżąca podnosi, że pracodawca nie dbał o jej dobra osobiste, w szczególności naruszał godność oraz stwarzał w zakładzie pracy atmosferę, w której dobra osobiste pracowników nie były szanowane.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty

świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, a zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby postać naruszenia kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka, a skarga poza jedynie ogólną wzmianką, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie zawiera żadnego wyводу prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona. Zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani

tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134, postanowienie Sądu Najwyższego z 12 września 2018 r., III UK 178/17). Ponadto skarga kasacyjna ze względu na szczególną podstawę przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zostaje przyjęta do rozpoznania tylko wtedy, gdy wniosek samodzielnie wskazuje i wykazuje naruszenie konkretnych przepisów prawa procesowego lub materialnego, które bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że wyrok jest oczywiście wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 lutego 2014 r., I PK 266/13).

Sąd Najwyższy zwraca uwagę, że argumenty na rzecz oczywistości skargi kasacyjnej mogą, a nawet powinny utożsamiać się z zarzutami ujętymi w jej podstawach, lecz niedopuszczalne jest ich formułowanie przez wyrażenie braku aprobaty dla ocen mających charakter ustaleń w konkretnym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 marca 2018 r., I UK 191/17).

W przedmiotowej sprawie należy wskazać, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni, niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 listopada 2019 r., II CSK 284/19, LEX nr 2749734).

Należy także podnieść, że w razie powoływania się na przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., uzasadnienie to powinno wykazywać, że zaskarżone orzeczenie oczywiście narusza prawo, czyli jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami albo zostało wydane w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub

niewłaściwego zastosowania prawa. Ponadto skarżąca powinna wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia. Nie jest dopuszczalne przenoszenie argumentacji służącej wykazaniu przyczyny kasacyjnej do uzasadnienia podstaw kasacyjnych ani odwoływanie się do tego uzasadnienia, podstawy skargi bowiem są badane dopiero przy rozpoznawaniu skargi, po jej przyjęciu (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2018 r., III CSK 337/17, LEX nr 2483656).

W sytuacji, gdy skarga kasacyjna ogranicza się tylko do zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie wskazując na inne naruszenia prawa, jest ona niedopuszczalna jako nieoparta na ustawowej podstawie (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., III PK 73/11).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy zauważyć, że twierdzenia skargi stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sąd drugiej instancji, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyła się spod kontroli kasacyjnej. Tym bardziej, że skarga oparta została wyłącznie na zarzutach naruszenia przepisów prawa materialnego i postępowania oraz procesu dowodzenia, a Sąd Najwyższy związany był ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

We wniosku nie tylko nie wykazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona, ale nie wykazano, jakichkolwiek rzeczywistych uchybień Sądu drugiej instancji.

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.